Категорія справи № 748/4001/25: **Кримінальні справи (з 01.01.2019); Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку; Воєнні злочини.**
Надіслано судом: **19.06.2026.** Зареєстровано: **19.06.2026.** Забезпечено надання загального доступу: **23.06.2026.**
Номер судового провадження: **1-кп/748/132/26**
Номер кримінального провадження в ЄРДР: **12022181010000666**

Провадження №1-кп/748/132/2

Єдиний унікальний № 748/4001/2

ВИРОК

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

19 червня 2026 року м. Чернігів

Чернігівський районний суд Чернігівської області

в складі : головуючої - судді ОСОБА_1 ,

за участю секретарів ОСОБА_2 , ОСОБА_3 , ОСОБА_4 ,

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду кримінальне провадження, внесене в Єдиний реєстр досудових розслідувань 12 квітня 2022 року за №12022181010000666, за обвинуваченням

ОСОБА_5 , ІНФОРМАЦІЯ_1 , уродженця м. Кизил, Республіка Тива, громадянина російської федерації, військовослужбовця НОМЕР_1 , зареєстрованого та проживаючого за адресою: АДРЕСА_1 ,

у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст.28 ч.1 ст.438 КК України,

з участю прокурорів ОСОБА_6 , ОСОБА_7 ,

захисника обвинуваченого ОСОБА_8 ,

ВСТАНОВИВ :

З лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією російської федерації проти України та окупацією частини території України. У ході вказаного міжнародного збройного конфлікту 24 лютого 2022 року президент російської федерації оголосив початок так званої «спеціальної військової операції», що полягала у здійсненні повномасштабного вторгнення збройних сил російської федерації, інших збройних формувань російської федерації та підконтрольних їм угруповань іррегулярних збройних формувань на територію України.

Факт повномасштабного збройного вторгнення на територію України не приховувався владою російської федерації, а також встановлений рішеннями міжнародних організацій, зокрема резолюцією Генеральної Асамблеї ООН ES-11/1 від 02.03.2022 «Про агресію проти України», п.п.1, 3 Висновку 300(2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Наслідки агресії російської федерації проти України», п.п.17, 18 наказу Міжнародного Суду ООН від 16.03.2022 за клопотанням про вжиття тимчасових заходів у справі «Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (Україна проти РФ та ін.)».

Відповідно до ст.2 спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року, ці конвенції, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Згідно зі ст.27 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 (далі - ЖК IV), особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин, на особисту повагу, повагу до своєї честі, права на сім`ю, їхніх релігійних переконань та обрядів, звичок та звичаїв. До них завжди слід ставитися гуманно й захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, від образ та цікавості натовпу.

Статтею 29 ЖК IV передбачено, що сторона конфлікту, під владою якої є особи, що перебувають під захистом, відповідає за поводження своїх представників із цими особами, причому це не знімає особистої відповідальності з таких представників.

Відповідно до ст.ст.31-32 ЖК IV забороняється, зокрема: жодний примус фізичного чи морального порядку не може застосовуватися до осіб, які перебувають під захистом, зокрема з метою отримання від них або від третіх осіб якихось відомостей; застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові досліди, які не викликані потребою лікування особи, що перебуває під захистом, а й на будь-яке інше брутальне поводження з боку як цивільних, так і військових властей.

Згідно зі ст.147 ЖК IV, до серйозних порушень, що здійснюються проти осіб, які перебувають під захистом цієї Конвенції, віднесено умисне вбивство, тортури або нелюдяне поводження, зокрема біологічні експерименти, які умисно спричинять великі страждання чи серйозні травми тілу чи здоров`ю, нелегальна депортація чи переведення або нелегальне ув`язнення особи, що перебуває під захистом, примушення особи, що перебуває під захистом, служити в збройних силах ворожої держави, або умисне відбирання в особи, що перебуває під захистом, прав на справедливий і офіційний судовий процес, рекомендований цією Конвенцією, захоплення полонених і широкомасштабне руйнування і привласнення власності, не виправдане воєнною необхідністю, і здійснюване незаконним чином і безцільно.

Відповідно до ст.11 Додаткового протоколу від 08.06.1977 до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (далі - ДП I), фізичному і психічному стану здоров`я і недоторканності осіб, що перебувають під владою супротивної сторони, або інтернованих, затриманих чи яким-небудь іншим чином позбавлених свободи в результаті ситуації, зазначеної у ст.1, не повинно завдаватися шкоди шляхом якоїсь невиправданої дії або бездіяльності. При цьому, будь-яка навмисна дія чи навмисна бездіяльність, що серйозно загрожують фізичному чи психічному стану або недоторканності будь-якої особи, яка перебуває під владою супротивної сторони, до котрої вона не належить, є серйозним порушенням цього Протоколу.

Відповідно до ст.48 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року (далі - ДП I), для забезпечення поваги й захисту цивільного населення та цивільних об`єктів сторони, що перебувають у конфлікті, повинні завжди розрізняти цивільне населення й комбатантів, а також цивільні й воєнні об`єкти та відповідно спрямовувати свої дії тільки проти воєнних об`єктів.

Відповідно до ч.1 ст.51 ДП I цивільне населення й окремі цивільні особи користуються загальним захистом від небезпек, що виникають у зв`язку з воєнними операціями.

Крім того, згідно з ч.2 ст.51 ДП I цивільне населення як таке, а також окремі цивільні особи не повинні бути об`єктом нападів.

Положення п.п.а.4) ч.2 ст.75 ДП I забороняє насильство над життям, здоров`ям і фізичним та психічним станом осіб, зокрема каліцтво, а також погрози вчинити вказані дії.

Приписи Римського статуту Міжнародного кримінального суду визначають воєнними злочинами умисне спрямування нападів на цивільне населення як таке або на окремих цивільних осіб, що не беруть безпосередньої участі у воєнних діях (ст.8 (2)(b)(i)).

Збройне захоплення с. Золотинка Чернігівської області почалося разом із повномасштабним вторгненням РФ в Україну, та з 03.03.2022 територія населеного пункту перейшла під контроль військовослужбовців зс рф.

Громадянин російської федерації ОСОБА_5 , військовослужбовець ІНФОРМАЦІЯ_2 , сержант, особистий номер « НОМЕР_2 », у березні 2022 року перебував у тимчасово зайнятому с. Золотинка, Чернігівського району, Чернігівської області, тобто брав участь у вторгненні на територію України у складі російських окупаційних військ та усвідомлював свою участь у збройному конфлікті.

04.03.2025 в період часу з 09:00 до 12:00, точний час досудовим розслідуванням не встановлено, на польовій дорозі між с. Друцьке та с. Золотинка, за координатами 51.3277568, 31.1855765, в напрямку с. Золотинка, Чернігівського району та області рухалися цивільні особи: ОСОБА_9 , ОСОБА_10 , ОСОБА_11 та ОСОБА_12 , які на той час у складі Збройних Сил України чи інших військових формувань України не перебували, жодної зброї не мали, участі у бойових діях не брали, до таких дій не готувалися і були одягнені у цивільний одяг.

У свою чергу, ОСОБА_5 , разом з іншими п`ятьма невстановленими військовослужбовцями зс рф, діючи умисно групою осіб, будучи озброєним вогнепальною зброєю невстановленого зразка, у порушення ст.ст.27, 29, 31, 32, 147 ЖК IV, ст.ст.48, 51, 75 ДП I, усвідомлюючи суспільно-небезпечний характер своїх дій, передбачаючи суспільно-небезпечні наслідки у вигляді смерті чи поранення цивільних осіб та бажаючи їх настання, здійснив напад на ОСОБА_9 , ОСОБА_10 , ОСОБА_11 та ОСОБА_12 , які не брали участі в бойових діях та перебували під захистом, а саме з відстані близько 70 м почав вести прицільний вогонь в напрямку цивільних осіб.

Внаслідок таких дій потерпілому ОСОБА_9 заподіяно тілесні ушкодження у вигляді поранення м`яких тканин верхньої третини задньої поверхні правого стегна, крижової області з проникаючим ушкодженням верхньоампулярного відділу прямої кишки, ускладнених абсцесом малого тазу.

Таким чином, військовослужбовець збройних сил російської федерації ОСОБА_5 , діючи разом з іншими п`ятьма невстановленими наразі військовослужбовцями збройних сил російської федерації групою осіб, вчинив порушення законів і звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов`язковість яких надана Верховною Радою України, а саме напад на цивільних осіб: ОСОБА_9 , ОСОБА_10 , ОСОБА_11 та ОСОБА_12 , які не брали участі в бойових діях та перебували під захистом, чим порушив вимоги ст.ст.27, 29, 31, 32, 147 ЖК IV, статей 48, 51, 75 ДП I.

Згідно з ухвалою Чернігівського районного суду Чернігівської області від 03.03.2026 року провадження у справі відносно ОСОБА_5 здійснюється за його відсутності, як спеціальне судове провадження, оскільки обвинувачений переховується на території російської федерації, яка визнана Верховною Радою України державою-агресором. Відповідно показань обвинувачений не надавав.

Разом з тим, винність ОСОБА_5 у вчиненні інкримінованого йому злочину, передбаченого ч.1 ст.28 ч.1 ст.438 КК України, підтверджується показами потерпілого, що був допитаний в судовому засіданні, свідка, зібраними у кримінальному провадженні та безпосередньо дослідженими у судовому засіданні належними та допустимими доказами.

Потерпілий ОСОБА_9 в судовому засіданні пояснив, що 03 березня 2022 року російські війська зайшли в село Золотинка та його окупували. Він з сином ОСОБА_10 , зятем ОСОБА_11 та односельчанином ОСОБА_13 ховалися в погребі домогосподарства , так як вулицями ходили колони танків та військової техніки. Сидячи в погребі вони чули як військові стріляють. Між собою вони продумували шлях, яким тікати, щоб отримати допомогу і намітили план. Після того як стихло він вирішив вийти поглянути. Вийшовши з погребу він побачив, що двері в будинок,де він жив, відчинені, речі в будинку розкидані. Деякий час він сидів в розгубленості. Опісля повернувся в погріб, однак побачив, що хлопців там не було і він зрозумів, що вони попрямували в с. Друцьке, як вони попередньо домовились. Він пішов слідом за ними. Зустрілися вони біля лісу і попрямували разом до села . В с. Друцьке вони взяли машину і поїхали в с. Ладинку до військових, щоб попросити допомоги, однак військові порадили їм звернутися до центру комплектування соціальної підтримки. Після даної розмови вони повернулися у село Друцьке і пересидівши там ніч 04 березня 2022 року вирішили йти до с. Золотинка, так як там знаходилася його дочка з онуками. Він ішов попереду поряд з сином, ОСОБА_10 . Його зять ОСОБА_11 та односельчанин ОСОБА_13 рухалися позаду його. Підходячи до першого будинку в с. Золотинка їх почали обстрілювати з прибудинкової території господарства на відстані близько 100 метрів від паркану . Він відчув, що його поранили і впав.Поранений він був у стегнову кість В подальшому військові не менше 10 осіб почали підбігати до них весь час стріляючи автоматними чергами в їх бік. Вони кричали, що не є військовими, а є цивільними особами, однак дії російських військових після цього не змінилися, обстріли продовжувалися. Зброя в руках була у всіх військових. Він запам`ятав обличчя того, хто стріляв. ОСОБА_5 він впізнав по фото, так як він в день день події, був без балаклави. Підбігши військові їх обшукали, телефони позабирали, особливу увагу приділяли пальцям рук, дивлячись щоб на них не було пороху. Побачивши що його поранено , вони викликали медика, який вколов йому укол. В цей час військові розмовляли між собою бурятською мовою, а до них вони звертатися на російській мові. Після того як військові підішли впритул до них, продовжувалися цілилися направляючи на нього дуло автомату. Одни з військових, хотів в нього вистрілити, проговорюючи , що зараз він тьохсотий, то стане двохсотим, однак інший військовий в цей час відвів дуло автомату і пуля вийшла в повітря. Вказав, що час від часу періодично втрачав свідомість. В подальшому його син ОСОБА_10 зять, ОСОБА_11 , ОСОБА_13 (односельчанин) та один з їх військових віднесли його додому. Син просив надати можливість вивезти його на лікування, на що було запропоновано відвезти його в так званий «польовий госпіталь», що розташовувався у с. Вишневе, на що він погодився та де його в подальшому оглянув хірург. В подальшому з с. Вишневе на гелікоптері, його перенаправили в Білорусь , у госпіталь разом з іншими пораненими російськими військовими, де йому зробили чотири операції. В Білорусі він був півроку. В подальшому син вивіз його до Польщі, де він пробув ще півроку, а потім повернувся в Україні, де йому зробили ще дві операції в м. Чернігові.

Допитаний у судовому засіданні свідок обвинувачення ОСОБА_10 показав, що станом на 24.02.2022 року він був у Чернігові. В подальшому поїхав в с. Золотинка. Там ще був його батько ОСОБА_9 , сестра та її двоє дітей, чоловік сестри ОСОБА_11 03 березня 2022 року село Золотинку окупували. Коли російські військові зайшли в село, то почали все трощити, стріляти, тому він, його батько, чоловік сестри та односельчанин ОСОБА_13 сховалися в погребі. Зокрема, сестра з дітьми була в погребі в сусідів, бо там були ліпші умови, а вони з хлопцями у погребі вдома. Через деякий час, коли відносно стало тихо, батько ОСОБА_9 вийшов і пішов до хати, де був десь біля години, а вони з ОСОБА_13 попрямували у с. Друцьке, де живе його бабуся. В подальшому до них приєднався і батько, наздогнавши їх. Сестра і двоє дітей її залишилися в с. Золотинка, а тому 04 березня 2022 року вони вирішили повертатися. Вони з батьком ОСОБА_9 йшли попереду поряд, ОСОБА_13 з чоловіком сестри ОСОБА_11 позаду крокуючи один за одними. Підходячи до першого будинку, військові з червоними пов`язками на руках та на ногах почали в них стріляти. Стріляли вони хаотично. Він сказав батьку падати на землю. Вони з батьком кричали військовим що вони цивільні особи . По звуку голосу батька він зрозумів, що його поранили. Батько лежав на спині на лівому боку в напрямку до села. Підійшовши ближче до них військові перестали стріляти. Серед них був командир, бо вони прислухалися до його команд, який побачивши, що його батька ОСОБА_9 поранило дав дозвіл віднести його додому надавши плащ для переміщення батька. Він, з чоловіком сестри ОСОБА_11 та ОСОБА_13 несли батька додому. Поряд йшли військові . Деякі з них були в балаклавах, деякі без них. Зауважив, що під час досудового слідства він впізнав ОСОБА_5 і це був саме той командир, який віддавав накази іншим військовим. На той час балаклави на обличчі у ОСОБА_5 не було. Саме до нього він ходив та просив вивезти його батька на лікування і саме за його командою прийшли військові і забрали батька на лікування разом з іншими пораненими.

З витягу з Єдиного реєстру досудових розслідувань вбачається, що кримінальне провадження №12022181010000666 за ч.1 ст.28 ч.1 ст.438 КК України було зареєстроване 12.04.2022 за заявою ОСОБА_10 , розпочато досудове розслідування. (т.1 а.с.107, 108)

З письмової заяви ОСОБА_10 , поданої 11.04.2022 вбачається, що 04.03.2022 його батько, ОСОБА_9 , був поранений російськими солдатами в спину, після чого того ж дня вони його забрали та на автомобілі вивезли в невідому напрямку. На час подання заяви ОСОБА_14 повідомив, що батько знаходиться в лікарні у с. Костюківка Гомельського району, р. Білорусь, він з ним останній раз спілкувався по телефону 11.04.2022. (т.1 а.с.125)

Висновком експерта №334 за результатами проведеної судово-медичної експертизи доводиться, що у ОСОБА_9 маються тілесні ушкодження у вигляді поранення м`яких тканин верхньої третини задньої поверхні правого стегна, крижової області з проникаючим ушкодженням верхньоампулярного відділу прямої кишки, ускладнених абсцесом малого тазу. Вищевказані тілесні ушкодження виникли від дії твердих предметів, що мають високу кінетичну енергію, якими в тому числі могли бути як осколки боєприпасу що вибухнув, так і снаряди, випущені з вогнепальної зброї, і в сукупності, як можливого наслідку одного травматичного процесу, відносяться до категорії тяжких тілесних ушкоджень за ознакою небезпеки для життя відповідно до пунктів 2.1.1а, 2.1.2, 2.1.3к «Правил судово-медичного визначення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень» Наказу МОЗ України №6 від 17.01.1995 р. «Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України». Висловитись щодо конкретної дати утворення вищевказаних тілесних ушкоджень не надається можливим через відсутність об`єктивних судово-медичних даних, однак не виключаю можливості їх утворення 04.03.2022 року, як на це вказано в наданих на експертизу медичній документації та копії протоколу допиту ОСОБА_9 від 16.05.2023 року. Тілесні ушкодження, виявлені у ОСОБА_9 не могли утворитись від ударів руками та/або ногами. Тілесні ушкодження, виявлені у ОСОБА_9 , спричинялись з силою, достатньою для їх утворення. Утворення вищевказаних тілесних ушкоджень внаслідок самоспричинення або падіння на площину з висоти власного зросту є неможливим. (том 1 а.с.179-187)

Висновком експерта №584 за результатами додаткової судово-медичної експертиза доводиться, що у ОСОБА_9 , малися тілесні ушкодження у вигляді поранення м`яких тканин верхньої третини задньої поверхні правого стегна, крижової області з проникаючим ушкодженням верхньоампулярного відділу прямої кишки, ускладнених абсцесом малого тазу. Вищевказані тілесні ушкодження виникли від дії твердих предметів, що мають високу кінетичну енергію, якими в тому числі могли бути як осколки боєприпасу що вибухнув, так і снаряди, випущені з вогнепальної зброї. Не виключена можливість, що в момент заподіяння вище вказаних тілесних ушкоджень ОСОБА_9 міг перебувати в положенні «лежачи на спині, дещо на лівому боці», як про це підекспертний зазначив в протоколах допиту та проведення слідчого експерименту за його участі, ногами розвернутий в бік, з якого велась стрільба. (том 1 а.с.190-200)

Відповідно до протоколу огляду місця події від 27.06.2026 оглянута ділянка місцевості за адресою: Чернігівський район, с. Золотника, за координатами 51.3277568, 31.1855765. Вказана відкрита ділянка місцевості представляє собою протоптану трав`яну дорогу, яка веде зі с. Друзьке до с. Золотинка ближче наближена до с. Золотинка. По одній стороні (зліва) розташовані кущі, справа галявина, ближче до будинків наявне дерево листяне. По лівій стороні при вході до села Золотинка розташований будинок двоповерховий без вікон на відстані приблизно 70 метрів від місця за координатами 51.3277568, 31.1855765, місце нападу на ОСОБА_9 та заподіяння останньому тілесних ушкодження шляхом прицільного вогню з вогнепальної зброї військовими зс рф. (том 1 а.с.167-172)

Відповідно до протоколу огляду місця події від 06.10.2025 оглянута прибудинкова територія домогосподарства за адресою: АДРЕСА_2 , на якій виявлено невстановлений пошкоджений транспортний засіб та двоповерховий цегляний будинок, з якого вівся вогонь військовими рф 04.03.2022 по потерпілому ОСОБА_9 . Перед будинком розташована автомобільна будка плямистого забарвлення, що використовується для маскування військовослужбовців та техніки. Під час обстеження прибудинкової території будь-яких речей, що містять на собі знаки кримінального правопорушення не виявлено. (том 1 а.с.173-175)

Під час слідчого експерименту, згідно з протоколом від 07.06.2025 року, потерпілий ОСОБА_9 надав показання з приводу подій які відбувалися 04.02.2025, а саме що цього дня він разом із сином ОСОБА_15 , зятем ОСОБА_16 та сусідом ОСОБА_13 у денний час доби повертались з с. Друцьке в село Золотинка. Йшли вони ліворуч від стежини по полю. Дійшовши до великого дерева біля якого під час слідчого експерименту стоїть потерпілий, він із сином почули як з крайнього будинку села пролунала автоматна стрільба. Зять ОСОБА_16 і сусід знаходились від нього та сина позаду на відстані близько 50 м. Вони впали на землю. Потерпілий також ліг на землю на спину, дещо на лівий бік, обличчям до сина, ногами вперед до будинку з якого стріляли. У той момент син стояв із піднятими руками та кричав, що вони цивільні. Стрільба продовжилась. В подальшому з будинку вийшли 4-6 військовослужбовців у формі без шевронів з пов`язками червоного кольору на руках та ногах. У деяких з них на обличчі були балаклави. Вони продовжували стріляти з автоматичної зброї, яка була у кожного. Далі потерпілий повідомив, що зрозумів що в нього влучили та він почав «ойкати». Почувши це, син крикнув що є поранений серед них. До потерпілого підійшли ці військові та зять і сусід. Якийсь медик вколов йому наркотики. ОСОБА_9 вказав, що серед військових декілька осіб були з відкритим обличчями, усі вони мали азіатський розріз очей. Один з них, що був без маски крупніший та вищий за решту надавав на своїй мові іншим військовим якісь накази по інтонації голосу. В подальшому потерпілому принесли носилки, якими син, зять, сусід та військовий віднесли його додому. Там його роздягнули та виявили наскрізну рану з внутрішньої частини правого стегна до спини. Потерпілий показав під час слідчої дії місце поранення, а також пройшовши стежиною до села були виявлені будинок з правої сторони на відстані приблизно 50 м від місця події. Будинок частково пошкоджений, двоповерховий, на території якого розташований причіп зеленого кольору. (том 2 а.с.77-78)

Дослідженим в судовому засіданні додатком до протоколу слідчого експерименту від 27.06.2025 року за участю потерпілого ОСОБА_9 , а саме SD-R диску із записом слідчої дії, підтверджені обставини викладені в протоколі слідчого експерименту (том 2 а.с.79)

Під час слідчого експерименту, згідно з протоколом від 27 червня 2025 року, свідок ОСОБА_10 вказав, що 04.03.2022 у денний час доби з 09:00 до 12:00 він разом з батьком ОСОБА_9 , зятем ОСОБА_16 , сусідом ОСОБА_13 пішли у с. Золотинка до сім`ї. Дійшовши до великого дерева на полі на в`їзді у село, яке росте поряд зі стежкою, на якій перебуває свідок під час слідчої дії, з першого будинку на в`їзді почалися автоматична стрільба з вогнепальної зброї. Сусід ОСОБА_13 із зятем в цей момент були від них позаду на відстані близько 30-50 метрів. Батько впав на землю на спину, дещо на лівий бік обличчям до нього. Він стояв з піднятими уверх руками та почав кричати, що вони цивільні. Автоматична стрільба не припинялася, натомість з приміщення будинку вийшло близько 4-6 військовослужбовців без шевронів та будь-яких розпізнавальних знаків, із червоними пов`язками на руках та ногах. Вони усі тримали у руках автомати та хтось з них продовжував стріляти в них. ОСОБА_13 та зять ОСОБА_16 тоді позаду лежали на землі. Через деякий час свідок почув від батька «ой» та зрозумів що в нього влучили. Він почав кричати тим військовим, що батько поранений. Вони підійшли ближче та припинили стріляти. Свідок показав, що усі військові були азійської зовнішності, у деяких з них обличчя було закрито балаклавами. Всі військові були невеликого зросту. ОСОБА_10 повідомив, що серед тих, в кого було відкрите обличчя, він запам`ятав одного чоловіка, оскільки він більше всіх контактував із ним та його батьком та надавав вказівки решті військовослужбовців. Розмовляв також на незрозумілій мові, був трішки більший та вищий за інших. Інших осіб не запам`ятав, оскільки в них були типові обличчя та він намагався не дивитись в обличчя. На місце підійшло більше військових. Він, зять ОСОБА_16 , сусід та військовий взяли носилки, які їм надали військові, поклали на них батька та віднесли його додому. Перед цим військовий медбрат вколов батьку якийсь наркотик. В ході слідчої дії ОСОБА_10 показав, що куля влучила батьку у внутрішню частину правого стегна та вийшла у спині. (том 2 а.с.80-81)

Дослідженим в судовому засіданні додатком до протоколу слідчого експерименту від 27.06.2025 року за участю свідка ОСОБА_10 , а саме SD-R диску із записом слідчої дії, підтверджені обставини викладені в протоколі слідчого експерименту (том 2 а.с.82)

Під час слідчого експерименту, згідно з протоколом від 06.10.2025 року, свідок ОСОБА_11 надав показання, що 04.03.2022 з 09:00 до 12:00 він разом з тестем ОСОБА_9 , братом дружини ОСОБА_16 та сусідом тестя ОСОБА_13 пішли з с. Друцьке у напрямку с. Золотинка, ліворуч від основної стежини по полю. ОСОБА_17 та ОСОБА_16 йшли попереду, на відстані майже близько 50, від нього та сусіда ОСОБА_13 Дійшовши майже до с. Золотинка він почув як з першого будинку на в`їзді у село, що розташовано праворуч, невідомі особи почали стріляти з автоматичної зброї. Він та інші впали на землю. У свою чергу ОСОБА_10 стояв попереду з піднятими руками вгору та кричав «не стріляйте в них оскільки ми цивільні особи». Автоматна черга не стихла. Свідок підняв голову та побачив, як з будинку виходять 4-6 військовослужбовців рф, вдягнутих у військову форму без розпізнавальних знаків, руки та ноги яких були обмотані червоною «ізолентою», із автоматами в руках, не припинивши стріляти. Далі ОСОБА_11 почув як ОСОБА_9 крикнув «ой». Далі військові через деякий час припинили стріляти, оскільки ОСОБА_18 почав їм кричати що є поранений. Військові підійшли до ОСОБА_19 з ОСОБА_16 , а після цього вже ОСОБА_13 та свідок підійшли до них. ОСОБА_11 побачив, що частина військових були у балаклавах. Серед решти ОСОБА_11 помітив чоловіка середнього зросту із широким обличчям, який на невідомій мові віддавав накази решті. Усі особи були азійської зовнішності із вузьким розрізом очей. ОСОБА_11 також побачив рану ОСОБА_9 на спині та у подальшому на внутрішній частині стегна. Після того як військовий рф вколов якийсь наркотик ОСОБА_9 , він разом з ОСОБА_9 , сусідом ОСОБА_13 і невідомим військовим рф, понесли пораненого додому, звідки через деякий час його евакуювали (забрали) військові рф у невідомому напрямку. Також, ОСОБА_11 пройшов до будинку по АДРЕСА_2 , та вказав як саме з вказаного будинку виходили військові рф. (том 2 а.с.83-84)

Дослідженим в судовому засіданні додатком до протоколу слідчого експерименту від 06.10.2025 року за участю свідка ОСОБА_11 , а саме SD-R диску із записом слідчої дії, підтверджені обставини викладені в протоколі слідчого експерименту (том 2 а.с.85)

ОСОБА_10 та ОСОБА_11 своїми заявами від 27.06.2025 та 28.06.2025 відповідно, повідомили, що не бажають бути потерпілими у кримінальному провадженні, внесеному 12.04.2022 до ЄРДР за №12022181010000666.

Відповідно до протоколу тимчасового доступу до речей і документів від 27.11.2022, на підставі ухвали слідчого судді Деснянського районного суду м. Чернігова від 08.09.2022, у володільця інформації ПрАТ «Київстар» на оптичному диску для магнітних систем зчитування типу DVD-R «RIDATA», з написом вх.13333 вих.8593/3/К було вилучено інформацію про телекомунікаційні послуги, надані абонентам, які використовували абонентські номери з міжнародними телефонними кодами російської федерації (+7) та Беспубліки Білорусь (+375) і обслуговувались базовими станціями ПрАТ «Київстар», розташованими на території Чернігівської області, в період з 00 год. 00 хв. 24.02.2022 по 00 год 00 хв. 03.04.2022. (том 1 а.с.202-205)

Відповідно до протоколу тимчасового доступу до речей і документів від 07.11.2022, на підставі ухвали слідчого судді Деснянського районного суду м. Чернігова від 08.09.2022, у володільця інформації ТОВ «Лайфселл» на електронному носії, оптичному диску для лазерних систем зчитування типу DVD-R, на якому зроблено запис «085 09-ВК», було вилучено інформацію щодо телефонних дзвінків усіх мобільних терміналів, які знаходились на території Чернігівської області та використовували телефонні коди (+7) та (+375), які були підключені до базових станцій ТОВ «Лайфселл», за період часу з 04 год. 30 хв. 24.02.2022 по 00 год 00 хв. 01.04.2022. (т.1 а.с.206-210)

Відповідно до протоколу тимчасового доступу до речей і документів від 07.11.2022, на підставі ухвали слідчого судді Деснянського районного суду м. Чернігова від 08.09.2022, у володільця інформації ПрАТ «ВФ Україна» на компакт-диску DVD-R з нанесеним тестуваним написом барвником чорного кольору справа 750/2937/2 ЄД-07660/51 06.10.2022, було вилучено інформацію про телекомунікаційні послуги, надані абонентам, які використовували абонентські номери з міжнародними телефонними кодами російської федерації (+7) та Беспубліки Білорусь (+375) і обслуговувались базовими станціями ПрАТ «ВФ Україна», розташованими на території Чернігівської області, в період з 00 год. 00 хв. 24.02.2022 по 00 год 00 хв. 03.04.2022. (т.1 а.с.211-215)

На виконання доручення було здійснено аналіз даних з оптичного носія, а саме з оптичного диску Axent DVD+R на якому знаходиться інформація операторів телекомунікаційного зв`язку, щодо телекомунікаційних послуг, наданих абонентам, які використовували абонентські номери з міжнародними телефонними кодами російської федерації (+7) та Республіки Білорусь (+375) на території Чернігівської області, в ході якого було встановлено абонентські номери, які користувались телекомунікаційними послугами на території Чернігівського району, с. Золотинка: особа 1 - НОМЕР_3 ; особа 2 - НОМЕР_4 ; особа 3 - НОМЕР_5 ; особа 4 - НОМЕР_6 ; особа 5 - НОМЕР_7 ; особа 6 - НОМЕР_8 ; особа 7 - НОМЕР_9 ; особа 8 - НОМЕР_10 ; особа 9 - НОМЕР_11 ; особа 10 - НОМЕР_12 ; особа 11 - НОМЕР_13 . (том 1 а.с.219)

На виконання доручення, відділом протидії кіберзлочинам в Чернігівській області, здійснено аналіз відомостей наданих мобільними операторами «Лайфсел» та «Київстар», щодо абонентських з`єднань в період часу з 01.03.2022 по 31.03.2022 на території Чернігівського району. Також встановлено відомості щодо осіб, які перебували в с. Золотинка, Чернігівського району у березні 2022 року, які використовували абонентські номери з міжнародними телефонними кодами російської федерації (+7) НОМЕР_3 , НОМЕР_4 , НОМЕР_13 , НОМЕР_12 , НОМЕР_7 , НОМЕР_8 , НОМЕР_9 , НОМЕР_10 , НОМЕР_11 . Відповідно до відомостей наданих мобільним оператором «Київстар» встановлено: мобільний пристрій із SIM-картою НОМЕР_4 в період часу з 01.03.2022 по 31.03.2022 року здійснював з`єднання з базовими станціями мобільного зв`язку, розміщених за адресою: Україна, Чернігівська область, Чернігівський район, с. Смолянка; мобільний пристрій із SIM-картою НОМЕР_13 в період часу з 01.03.2022 по 31.03.2022 року здійснював з`єднання з базовими станціями мобільного зв`язку, розміщених за адресою: Україна, Чернігівська область, Чернігівський район, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 87; Україна, Чернігівська область, Чернігівський район, с. Горбове з азимутом 200; Україна, Чернігівська область, Чернігівський район, с. Смолянка з азимутом 240; Україна, Чернігівська область, Чернігівський район, с. Орлівка з азимутом 310; Україна, Чернігівська область, Чернігівський район, м. Чернігів, вул. Комсомольська, 53Б. Оперативним шляхом встановлено, що абонентські номери НОМЕР_4 та НОМЕР_13 належать гр. ОСОБА_5 , ІНФОРМАЦІЯ_1 ИНН НОМЕР_36. (том 1 а.с.223-230)

Згідно з протоколом пред`явлення особи для впізнання за фотознімками від 27 червня 2025 року потерпілий ОСОБА_9 впізнав на фотознімку №4 обвинуваченого, як військовослужбовця рф, чоловічої статі, який 04.03.2022, біля с. Золотинка, за координатами: 51.3277568, 31.1855765 разом із іншими невстановленими військовослужбовцями рф відкрив вогонь з автоматичної вогнепальної зброї, внаслідок чого йому було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Вказаного військового він впізнав за: статурою, формою обличчя та рисами обличчя: азіатський розріз очей, темні очі, пухлі щоки, овально-квадратна форма обличчя (широке), пухлі губи, маленькі вуха, порівняно з обличчям, великий широкий ніс. Як слідує з додатку до протоколу на фотознімку №4 зображений ОСОБА_5 (том 2 а.с.33-35)

Згідно з протоколом пред`явлення особи для впізнання за фотознімками від 27.06.2025 року свідок ОСОБА_10 впізнав на фотознімку №4 обвинуваченого, як військовослужбовця рф, чоловічої статі, який 04.03.2022, біля с. Золотинка, за координатами: 51.3277568, 31.1855765 разом із іншими невстановленими військовослужбовцями рф відкрив вогонь з автоматичної вогнепальної зброї, внаслідок чого ОСОБА_9 було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Вказаного військового він впізнав за : статурою, формою обличчя та рисами обличчя. Як слідує з додатку до протоколу на фотознімку №4 зображений ОСОБА_5 (том 2 а.с.42-44)

Згідно з протоколом пред`явлення особи для впізнання за фотознімками від 28.06.2025 року свідок ОСОБА_11 впізнав на фотознімку №4 обвинуваченого, як військовослужбовця рф, чоловічої статі, який 04.03.2022, біля с. Золотинка, за координатами: 51.3277568, 31.1855765 разом із іншими невстановленими військовослужбовцями рф відкрив вогонь з автоматичної вогнепальної зброї, внаслідок чого ОСОБА_9 було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Вказаного військового він впізнав за : статурою, формою обличчя та рисами обличчя. Як слідує з додатку до протоколу на фотознімку №4 зображений ОСОБА_5 (том 2 а.с.51-53)

Згідно інформації заступник директора департаменту Головного управління розвідки Міністерства оборони України від 29.04.2025, в лютому-березні 2022 року на території Чернігівського району Чернігівської області перебували підрозділи противника зі складу угруповання військ «ЦЕНТР», сформованого на базі Центрального ВО зс рф, зокрема: військові частини та придані підрозділи 41 армії: НОМЕР_14 окрема мотострілецька бригада (в/ч НОМЕР_15); НОМЕР_16 окрема мотострілецька бригада (в/ч НОМЕР_17); НОМЕР_18 окрема мотострілецька бригада (в/ч НОМЕР_19); НОМЕР_20 окрема рота спеціального призначення (в/ч НОМЕР_21); НОМЕР_22 артилерійська бригада (в/ч НОМЕР_23); НОМЕР_24 окремий полк РХБЗ (в/ч НОМЕР_25); 61 зенітна ракетна бригада (в/ч НОМЕР_26); військові частини та придані підрозділи 90 танкової дивізії: НОМЕР_27 мотострілецький полк (в/ч НОМЕР_28). (том 2 а.с.73)

За повідомленням заступника командира в/ч НОМЕР_29 оперативного угруповання військ « ІНФОРМАЦІЯ_3 » від 22.05.2026, в період 14.03.2022 в районі АДРЕСА_3 та АДРЕСА_2 зосереджувалась зведена батальйонна тактична група (74 омсбр, 55 омсбр 41 А, 80 тп 90 тд центрального військового округу), підрозділи НОМЕР_30 окремої інженерної бригади (в/ч НОМЕР_31), 40 інженерного саперного полку (в/ч НОМЕР_32). (том 2 а.с.76)

Відділом OSINT ГО «DAP» надана опрацьована у відкритих джерелах інформація щодо особи ОСОБА_5 , який користувався абонентським номером з міжнародними телефонними кодами російської федерації (+7), а саме: НОМЕР_13 , та використання Telegram за посиланням: ІНФОРМАЦІЯ_4 , адресою електронної пошти ІНФОРМАЦІЯ_5 , ID Google: НОМЕР_33 , Обліковий запис URL-адреса профілю VK 1: ІНФОРМАЦІЯ_6 (том 2 а.с.1-7)

Департаментом Головного управління розвідки Міністерства оборони України була опрацьована та надана інформація щодо особистих даних обвинуваченого, ОСОБА_5 : дата народження, номер паспорту, податковий номер, номери телефонів, профіль в соцмережі, електронна пошта та інформація щодо проходження військової служби: військовослужбовець НОМЕР_16 окремої мотострілецької бригади НОМЕР_34 загальновійськової армії Центрального військового округу зс рф, сержант, особистий номер: « НОМЕР_2 ». (том 2 а.с.61)

Відповідно до протоколу огляду веб-сторінки від 10.09.2025 оглянуто соціальну мережу «ВКонтакте» ОСОБА_5 , id користувача - НОМЕР_35 , де мається його фото. (том 2 а.с.64-70)

За загальним визначенням воєнні злочини - це серйозні порушення міжнародного гуманітарного права (порушення законів і звичаїв війни), за вчинення яких передбачена кримінальна відповідальність фізичних осіб на національному та міжнародному рівнях. Посилання на серйозні порушення заборон містяться як у договірному, так і звичаєвому міжнародному гуманітарному праві.

Положеннями Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, що ратифікована Указом Президії Верховної Ради Української РСР «Про ратифікацію Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни» від 03.07.1954 закріплений статус осіб, які перебувають під захистом, та яким має бути поводження з ними, зокрема містяться положення, спільні для територій сторін конфлікту та для окупованих територій.

Згідно з положеннями статті 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов`язковість яких надана ВР України, є частиною національного законодавства України.

У розділі XV «Перехідні положення» Конституції України, а саме у статті 1 зазначено, що закони та інші нормативні акти, прийняті до набуття чинності цією Конституцією, є чинними у частині, що не суперечить Конституції України.

Статтями 6, 7 Закону України «Про правонаступництво України» передбачено, що Україна підтверджує свої зобов`язання за міжнародними договорами, укладеними Українською РСР до проголошення незалежності України.

Україна є правонаступником прав і обов`язків за міжнародними договорами Союзу РСР, які не суперечать Конституції України та інтересам республіки.

Конвенція про захист цивільного населення під час війни підписана 12.08.1949, набрала чинності 21.10.1950.

Українською РСР ця Конвенція була ратифікована Указом Президії Верховної Ради від 03.07.1954 із застереженнями та набрала чинності для України 03.01.1955.

Отже, Женевські конвенції від 12.08.1949 безумовно є частиною національного законодавства, застосовними до збройного конфлікту на території України, діючи для України у порядку правонаступництва, як і для рф. Україна також є стороною усіх Додаткових протоколів до ЖК від 12.08.1949.

Відповідно до ч.5 ст.3 КК України закони України про кримінальну відповідальність мають відповідати положенням, що містяться в чинних міжнародних договорах, згоду на обов`язковість яких надано ВР України, й положення ст.438 КК України в частині інкримінованого злочину такими є.

Відповідно до ч.ч.1, 2 ст.2 Конвенції на додаток до положень, які втілюються в мирний час, ця Конвенція застосовується до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни.

Конвенція також застосовується до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Як передбачено ст.6 Конвенції, ця Конвенція повинна застосовуватися з самого початку будь-якого конфлікту або окупації, зазначених у статті 2.

На території сторін конфлікту застосування Конвенції припиняється після загального припинення бойових дій.

На окупованій території застосування цієї Конвенції припиняється через рік після загального припинення бойових дій, але окупаційна держава, настільки, наскільки вона виконує функції уряду на цій території, буде пов`язана на строк окупації положеннями таких статей цієї Конвенції: 1 - 12, 27, 29 - 34, 47, 49, 51 - 53, 59, 61 - 77 та 143.

Особи, що перебувають під захистом, звільнення, репатріація або влаштування яких відбудуться після цих строків, будуть протягом зазначеного часу перебувати під захистом цієї Конвенції.

Отже, міжнародне гуманітарне право (далі - МГП), у т.ч. Конвенція та Додаткові протоколи до неї, застосовується під час збройного конфлікту, поняття якого відсутнє у договірному міжнародному праві.

Разом з тим, визначення збройного конфлікту міститься у п.70 Рішення Апеляційної палати МКТЮ у справі ОСОБА_20 від 2 жовтня 1995 року («The Prosecutor v. Dusko Tadic»), згідно з яким «… збройний конфлікт існує тоді, коли має місце застосування збройної сили між Державами або тривале збройне насильство між урядовими силами та організованими збройними групами, або між такими групами в межах Держави. Міжнародне гуманітарне право застосовується з часу початку таких збройних конфліктів і виходить за межі припинення військових дій, поки не буде укладено мир; або, у випадку внутрішніх конфліктів, поки не буде досягнуто мирного вирішення конфлікту. До того моменту міжнародне гуманітарне право продовжує діяти на всій території ворогуючих Держав або, у випадку внутрішніх конфліктів, всій території, підконтрольній одній стороні, незалежно від того, чи ведуться там фактичні бої».

Суд також ураховує, що відповідно до ч.2 ст.1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» датою початку тимчасової окупації рф окремих територій України є 19.02.2014 року.

Окремі об`єкти нафтогазовидобування в межах континентального шельфу України є окупованими рф з 19.02.2014 року. Перелік таких об`єктів визначається Кабінетом Міністрів України.

Автономна Республіка Крим та місто Севастополь є тимчасово окупованими рф з 20.02.2014 року.

Окремі території України, що входять до складу Донецької та Луганської областей, є окупованими рф (у тому числі окупаційною адміністрацією рф) починаючи з 07.04.2014 року. Межі та перелік районів, міст, селищ і сіл, частин їх територій, тимчасово окупованих у Донецькій та Луганській областях з цієї дати, визначено Президентом України за поданням Міністерства оборони України, підготовленим на основі пропозицій Генерального штабу Збройних Сил України.

Крім того, у зв`язку з військовою агресією РФ проти України, в Україні на підставі Указу Президента України №64/2022, затвердженого Законом України № 2102-IX, із 05 год. 30 хв. 24.02.2022 року введено і діє на даний час воєнний стан.

Таким чином, з 19.02.2014 року на території України має місце міжнародний збройний конфлікт.

Суд також ураховує, що не має бути доведено, що збройний конфлікт мав саме «причинний зв`язок» із вчиненим воєнним злочином, але існування збройного конфлікту має щонайменше відігравати істотну роль у здатності винного вчинити злочин, у його рішенні вчинити злочин, у способі його вчинення або тієї мети, з якою він був вчинений (справа «The Prosecutor v. Kunarac, Kovac and Vukovic», МТКЮ).

Отже, діяння, викладені в обвинувальному акті щодо ОСОБА_5 , та які мали місце у березні 2022 року під час окупації зс рф с. Золотинка Чернігівського району Чернігівської області, відбувалися під час міжнародного збройного конфлікту і безпосередньо пов`язані з наявністю такого конфлікту.

Згідно з ч.2 ст.43 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 08.06.1977 року (далі - Протокол I), особи, які входять до складу збройних сил сторони, що перебуває в конфлікті (крім медичного і духовного персоналу, про який ідеться у статті 33 Третьої конвенції), є комбатантами, тобто вони мають право брати безпосередню участь у воєнних діях.

Виходячи з ч.2 ст.44 Протоколу I всі комбатанти зобов`язані додержувати норм міжнародного права, застосовуваного в період збройних конфліктів.

Таким чином, суд доходить висновку, що ОСОБА_5 у березні 2022 року усвідомлював наявність на території України міжнародного збройного конфлікту, що на момент викладених в обвинувальному акті діянь тривав вже більше 8 років, свій обов`язок додержуватися приписів міжнародного гуманітарного права.

Крім того, суд ураховує, що згідно з ч.1 ст.4 Конвенції особами, що перебувають під захистом цієї Конвенції, є ті, хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є.

Відповідно до ч.1 ст.27 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин, на особисту повагу, повагу до своєї честі, права на сім`ю, їхніх релігійних переконань та обрядів, звичок та звичаїв. До них завжди слід ставитися гуманно й захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, від образ та цікавості натовпу.

Відповідно до преамбули Протоколу I положення даних конвенцій та цього Протоколу повинні за всіх обставин цілком застосовуватися до всіх осіб, які перебувають під захистом цих документів, без яких-небудь несприятливих відмінностей, що полягають у характері чи походженні збройного конфлікту або у причинах, що висуваються Сторонами в конфлікті чи приписуються їм.

Відповідно до ст. 31 Конвенції Жодний примус фізичного чи морального порядку не може застосовуватися до осіб, які перебувають під захистом, зокрема з метою отримання від них або від третіх осіб якихось відомостей.

Статтею 32 Конвенції передбачено, що Високі Договірні Сторони спеціально дають згоду на те, що їм забороняється застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові досліди, які не викликані потребою лікування особи, що перебуває під захистом, а й на будь-яке інше брутальне поводження з боку як цивільних, так і військових властей.

Як слідує зі ст.147 Конвенції серйозні порушення охоплюють такі дії, якщо їх здійснено проти осіб або власності, які перебувають під захистом цієї Конвенції: умисне вбивство, тортури або нелюдяне поводження, зокрема біологічні експерименти, які умисно спричинять великі страждання чи серйозні травми тілу чи здоров`ю, нелегальна депортація чи переведення або нелегальне ув`язнення особи, що перебуває під захистом, примушення особи, що перебуває під захистом, служити в збройних силах ворожої держави, або умисне відбирання в особи, що перебуває під захистом, прав на справедливий і офіційний судовий процес, рекомендований цією Конвенцією, захоплення полонених і широкомасштабне руйнування і привласнення власності, не виправдане воєнною необхідністю, і здійснюване незаконним чином і безцільно.

У відповідності до ст.51 Додаткового протоколу до Женевської конвенції від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 08 червня 1977 року, цивільне населення й окремі цивільні особи користуються загальним захистом від небезпек, що виникають у зв`язку з воєнними операціями. З метою здійснення цього захисту, на доповнення до інших застосовуваних норм міжнародного права, за всіх обставин слід додержувати таких норм. Цивільне населення як таке, а також окремі цивільні особи не повинні бути об`єктом нападів. Заборонено акти насильства чи загрози насильства, що мають головною метою тероризувати цивільне населення. Цивільні особи користуються захистом, передбаченим цим розділом, за винятком окремих випадків і на такий період, поки вони беруть безпосередню участь у воєнних діях. Напади невибіркового характеру заборонено. До нападу невибіркового характеру належать: a) напади, не спрямовані на конкретні воєнні об`єкти; b) напади, при яких застосовуються методи або засоби ведення воєнних дій, які не можуть бути спрямовані на конкретні воєнні об`єкти; або c) напади, при яких застосовуються методи або засоби ведення воєнних дій, наслідки яких не можуть бути обмежені, як це вимагається згідно з цим Протоколом; і які, таким чином, у кожному такому випадку поражають воєнні об`єкти й цивільних осіб або цивільні об`єкти, не розрізняючи їх. Серед інших належить вважати невибірковими такі види нападів: a) напад шляхом бомбардування будь-якими методами або засобами, при якому як єдиний воєнний об`єкт розглядається ряд явно пов`язаних один з одним і розрізнюваних воєнних об`єктів, розміщених у місті, у селі чи в іншому районі, де сконцентровані цивільні особи або цивільні об`єкти; і b) напад, котрий, як можна очікувати, попутно потягне за собою втрати життя серед цивільного населення, поранення цивільних осіб та шкоду цивільним об`єктам, або те й інше разом, які були б надмірними щодо конкретної і безпосередньої воєнної переваги, якої передбачається таким чином досягти. Заборонено напади на цивільне населення або на окремих цивільних осіб у порядку репресалій. Присутність або пересування цивільного населення або окремих цивільних осіб не повинні використовуватись для захисту певних пунктів або районів від воєнних дій, зокрема у спробах захистити воєнні об`єкти від нападу або прикрити воєнні дії, сприяти чи перешкодити їм. Сторони, що перебувають у конфлікті, не повинні направляти пересування цивільного населення або окремих цивільних осіб з метою спробувати захистити воєнні об`єкти від нападу чи прикрити воєнні операції. Будь-яке порушення цих заборон не звільняє сторони, що перебувають у воєнному конфлікті, від їх правових зобов`язань щодо цивільного населення й цивільних осіб, у тому числі від зобов`язань вживати запобіжних заходів, передбачених у статті 57.

Виходячи з положень ст.75 Протоколу кожна сторона має з повагою ставитися до особи, честі, переконань та релігійних обрядів усіх осіб, які перебувають під владою сторони, що бере участь у конфлікті, і не користуються сприятливим ставленням згідно з Конвенціями або згідно з цим Протоколом. Заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів: a) насильство над життям, здоров`ям і фізичним та психічним станом осіб, зокрема: a.1) вбивство; a.2) катування всіх видів - фізичні чи психічні; a.3) тілесні покарання; a.4) каліцтво; b) знущання над людською гідністю, зокрема, принижуюче й образливе поводження, примус до проституції чи непристойне посягання в будь-якій його формі; c) взяття заручників; d) колективне покарання; e) погрози вчинити будь-яку з вищезазначених дій. Жінки користуються особливою повагою і їм забезпечується захист, зокрема, від зґвалтування, примусу до проституції і будь-яких інших форм непристойних посягань. Діти користуються особливою повагою, і їм забезпечується захист від будь-якого роду непристойних посягань.

Сторона обвинувачення, на яку покладено тягар доведення висунутого обвинувачення, подала суду істотні докази та достатні пояснення стосовно обставин порушення законів та звичаїв війни обвинуваченим ОСОБА_5 , які мали місце під час окупації населеного пункту.

Таким чином, суд, дотримуючись вимог ст.94 КПК України, за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінивши кожен доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів - з точки зору достатності та взаємозв`язку, вважає, що винуватість ОСОБА_5 у вчиненні інкримінованого йому злочині доведеною, що ніяк не можна вважати припущенням суду, а є сукупністю вагомих підстав для прийняття відповідного процесуального рішення.

Захисник в судовому засіданні звертав увагу на те, що під час проведення слідчого експерименту їх учасникам під час проведення відеофіксації не роз`яснювались їх права та слідча не поцікавилася чи є вони зрозуміли для учасників .

Разом з тим суд зауважує, що той факт, що роз`яснення прав не зафіксовано на відеозаписі, не вказує на те, що ці права не були роз`яснені до початку проведення слідчої дії. Крім того відсутність роз`яснення процесуальних прав на відеозаписі слідчого експерименту не є достатньою підставою для визнання протоколів слідчої дії недопустимим доказом. (див, наприклад постанову Верховного Суду від 05 жовтня 2021 року у справі № 213/3351/17, провадження № 51-1302км21).

Як видно з цих протоколів (т.2 а.с 77-79, т.2 а.с 80-82,т.2 а.с 83-85), учасникам слідчих дій роз`яснювались їх права, що підтверджується їх підписами у відповідних графах протоколів. Крім того за результатом проведення слідчих дій від учасників не поступало жодних зауважень щодо ходу їх проведення та складених протоколів. З відеозаписів до слідчих експериментів також слідує, що учасники не заявляли про якісь порушення, хоча очевидно не були позбавлені можливості це зробити, якби це мало місце.

Враховуючи встановлені обставини справи та досліджені в судовому засіданні докази в їх сукупності, суд вважає доведеною винуватість обвинуваченого ОСОБА_5 у порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов`язковість яких надана Верховною Радою України, вчиненому групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.28 ч.1 ст.438 КК України.

Відповідно до положень ч.5 ст.374 КПК України, у разі ухвалення вироку за наслідками кримінального провадження, у якому здійснювалося спеціальне досудове розслідування або спеціальне судове провадження (in absentia), суд окремо обгрунтовує, чи були здійснені стороною обвинувачення всі можливі передбачені законом заходи щодо дотримання прав ОСОБА_5 , як підозрюваного та обвинуваченого на захист та доступ до правосуддя з урахуванням здійснення спеціального досудового розслідування та спеціального судового провадження.

Приймаючи рішення щодо проведення спеціального досудового розслідування та проведення розгляду за процедурою in absentia, суд виходив із того, що інкримінований обвинуваченому злочин та його поведінка підпадали під вимоги, зазначені у ч.2 ст.297-1 КПК України. Положення закону щодо здійснення спеціального досудового розслідування та спеціального судового провадження не визнані неконституційними і є такими, що узгоджуються зі стандартами, визначеними у Резолюції (75) 11 Комітету Міністрів Ради Європи щодо критеріїв, які регламентують провадження, що здійснюється за відсутності обвинуваченого. Так відповідно до рекомендацій Комітету Міністрів Ради Європи важливою умовою застосування спеціального досудового розслідування та спеціального судового розгляду є те, щоб під час спеціального досудового розслідування або спеціального судового провадження було забезпечено процесуальні права та гарантії осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, зокрема, право обвинуваченого бути поінформованим належним чином про дату слухання справи та про своє право на законне чи інше представництво в суді.

З огляду на положення КПК України та Резолюції (75) 11 Комітету Міністрів Ради Європи, суд зазначає про таке.

За повідомлення ВПК в Чернігівській області Департаменту кіберполіції Національної поліції України, військовослужбовець зс рф ОСОБА_5 , ІНФОРМАЦІЯ_7 , у складі свого підрозділу в березні-квітні 2022 року залишив територію Чернігівської області та перемістився на територію російської федерації і на даний час знаходиться на території держави агресора.

Повістки про виклик ОСОБА_5 , повідомлення його про підозру, повідомлення про початок здійснення спеціального досудового розслідування надсилались та публікувались відповідно до вимог КПК України шляхом публікування на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора та на стадії судового розгляду - на офіційному веб-сайті Чернігівського районного суду Чернігівської області, а також у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження - у газеті «Урядовий кур`єр» в рубриці «Оголошення». Будь-які клопотання від обвинуваченого на адресу суду не надходили.

Дорученням Східного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги адвоката ОСОБА_8 уповноважено у межах процесуальних прав і обов`язків, визначених ст.т.46, 47 КПК України, забезпечити безоплатну вторинну правничу допомогу відповідно ОСОБА_5 .

Ухвалою слідчого судді Деснянського районного суду міста Чернігова від 10.11.2025, надано дозвіл на здійснення спеціального досудового розслідування за ч.1 ст.28 ч.1 ст.438 КК України стосовно обвинуваченого.

З огляду на зазначене, орган досудового розслідування вживав всіх можливих передбачених КПК України заходів для виклику та розшуку ОСОБА_5 , щоб забезпечити останньому можливість безпосередньо та через обраного захисника реалізовувати права підозрюваного на стадії досудового розслідування.

Після постановлення ухвали слідчого судді Деснянського районного суду міста Чернігова від 10.11.2025, якою надано дозвіл на здійснення спеціального досудового розслідування стосовно ОСОБА_5 , відповідно до вимог ч.4 ст.46 КПК України, ст.42 КПК України, п.8 ч.2 ст.51 КПК України та ч.2 ст.297-5 КПК України реалізацію прав підозрюваного (обвинуваченого) здійснював його захисник, який отримував необхідні процесуальні документи, знайомився з матеріалами кримінального провадження.

Крім цього, згідно з ухвалою Чернігівського районного суду Чернігівської області від 03.03.2026 року відносно ОСОБА_5 здійснювалось спеціальне судове провадження. У судовому засіданні приймав участь захисник ОСОБА_8 , який був захисником на стадії досудового розслідування і обізнаний з матеріалами кримінального провадження від початку здійснення спеціального досудового розслідування.

Важливо звернути увагу, що судом також вживалися заходи про виклик обвинуваченого для забезпечення доступу до правосуддя, у зв`язку із чим на кожне судове засідання останній викликався у порядку ст.323 КПК України. Повістки про виклик опубліковані у газеті «Урядовий кур`єр» та його електронній версії на сайті https://ukurier.gov.ua/uk/about/ у розділі «Оголошення: виклики в суд», а також на офіційному сайті Чернігівського районного суду Чернігівської області.

Захисник обвинуваченого здійснював активні дії, спрямовані на захист обвинуваченого: приймав участь у допиті потерпілого, свідків та дослідженні доказів, звертав увагу суду на роль обвинуваченого у вчиненому кримінальному правопорушенні, виступав у дебатах та заперечував запропоновану прокурором міру покарання.

Враховуючи наведене, суд вважає, що стороною обвинувачення вживалися достатні заходи щодо дотримання прав ОСОБА_5 , як підозрюваного та обвинуваченого на захист та доступ до правосуддя, з урахуванням здійснення спеціального досудового розслідування та спеціального судового провадження.

У свою чергу суд звертає увагу на те, що всі наведені вжиті заходи вказують на те, що обвинувачений був поінформований належним чином про дати слухання справи, а також дотримані його права на належне представництво у суді.

Водночас, й з урахуванням форми цього судового розгляду, важливо відзначити, що сторона захисту у будь-якому разі не діяла формально.

Відповідно до ст.50 КК України, покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні кримінального правопорушення, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого.

Покарання має на меті не тільки кару, а й виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так і іншими особами.

Покарання не має на меті завдати фізичних страждань або принизити людську гідність.

Згідно з ч.1 ст.65 КК України суд призначає покарання:1) у межах, установлених у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення, за винятком випадків, передбачених частиною другою статті 53 цього Кодексу; 2) відповідно до положень Загальної частини цього Кодексу; 3) враховуючи ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особу винного та обставини, що пом`якшують та обтяжують покарання.

Як передбачено ч.2 ст.65 КК України, особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, має бути призначене покарання, необхідне й достатнє для її виправлення та попередження нових кримінальних правопорушень. Більш суворий вид покарання з числа передбачених за вчинене кримінальне правопорушення призначається лише у разі, якщо менш суворий вид покарання буде недостатній для виправлення особи та попередження вчинення нею нових кримінальних правопорушень.

Вирішуючи питання про вид та розмір покарання суд враховує характер та ступінь суспільної небезпеки вчиненого кримінального правопорушення, наслідки які настали від даного кримінального правопорушення, відомості про особу винного, відсутність обставин, що обтяжують та пом`якшують покарання.

Обставинами, що обтяжують покарання ОСОБА_5 , відсутні.

Обставини, що пом`якшують покарання ОСОБА_5 , відсутні.

З урахуванням викладеного, враховуючи ступінь тяжкості та суспільну небезпеку скоєного ОСОБА_5 кримінального правопорушення, яке являється злочином проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, порушення законів і звичаїв ведення війни і становить значну суспільну небезпеку з огляду на дику та варварську поведінку обвинуваченого у сучасному світі, що не може мати місця у 21 сторіччі та нівелює, зводить нанівець всі досягнення сучасної цивілізації в області миру та гуманності людства, дані про особу обвинуваченого, який хоча і не притягувався до кримінальної відповідальності і органу досудового розслідування не вдалося здобути даних щодо особи обвинуваченого, але його протиправні дії характеризують його як особу, позбавлену будь-яких моральних принципів, співчуття, совісті й свідчать про ігнорування ним норм не тільки міжнародного права, а й норм людського співжиття, повне знецінення в його свідомості життя інших людей, в яких він стріляв, презирливе ставлення до їх страждань як фізичних, так і моральних, з урахуванням того жорстокого поводження з цивільним населенням, яке знайшло підтвердження в судовому засіданні, що потерпілі не перебували у складі Збройних Сил України, були цивільними особами, не чинили опору, при цьому ОСОБА_5 , будучи військовослужбовцем збройних сил російської федерації, достеменно розумів, що в складі військового формування вторгається на територію незалежної та суверенної держави, відчував свою безкарність, отже чітко усвідомлював наслідки своїх дій, вчиняти які, його ніхто не змушував, судом також враховується відсутність обставин, які обтяжують та пом`якшують покарання, а отже суд, з урахуванням думки потерпілого, дійшов висновку про необхідність призначення обвинуваченому покарання саме у виді позбавлення волі, в межах санкції ч.1 ст.438 КК України, що в даному випадку є необхідним і достатнім для його виправлення та попередження скоєння нових кримінальних правопорушень.

Цивільний позов у кримінальному провадженні не заявлено.

Процесуальні витрати та речові докази у провадженні відсутні.

Під час досудового розслідування ОСОБА_5 було обрано запобіжний захід у виді тримання під вартою в порядку ч.6 ст.193 КПК України. (том 1 а.с.164-166).

Відповідно до ч.6 ст.193 КПК України слідчий суддя, суд розглядає клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та може обрати такий запобіжний захід за відсутності підозрюваного, обвинуваченого лише у разі доведення прокурором наявності підстав, передбачених статтею 177 цього Кодексу, а також наявності достатніх підстав вважати, що підозрюваний, обвинувачений виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, та/або оголошений у міжнародний розшук. У такому разі після затримання особи і не пізніш як через сорок вісім годин з часу її доставки до місця кримінального провадження слідчий суддя, суд за участю підозрюваного, обвинуваченого розглядає питання про застосування обраного запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або його зміну на більш м`який запобіжний захід, про що постановляє ухвалу.

Таким чином, застосований до ОСОБА_5 запобіжний захід у виді тримання під вартою слід залишити без змін до моменту його затримання на виконання вироку суду. При цьому, строк відбування покарання обвинуваченому слід обраховувати з моменту звернення вироку до виконання, тобто із дня фактичного його затримання.

На підставі викладеного, керуючись ст. 94, 135, 139, 297-1, 297-5, 323, 370, 371, 373, 374 КПК України

У Х В А Л И В :

ОСОБА_5 визнати винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.28 ч.1 ст.438 КК України і за це кримінальне правопорушення призначити йому покарання у виді позбавлення волі на строк 12 (дванадцять) років.

Запобіжний захід ОСОБА_5 до вступу вироку у законну силу залишити незмінним - тримання під вартою. Строк відбування покарання ОСОБА_5 рахувати з дня його фактичного затримання.

На вирок може бути подана апеляція до Чернігівського апеляційного суду через Чернігівський районний суд протягом тридцяти днів з моменту його проголошення.

Вирок суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо таку скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги вирок суду, якщо його не скасовано, набирає законної сили після ухвалення рішення судом апеляційної інстанції.

Учасники судового провадження мають право отримати в суді копію вироку суду. Копію вироку негайно після його проголошення вручити прокурору та захиснику обвинуваченого, якому вручались всі процесуальні рішення у цьому провадженні на підставі ч. 2 ст. 297-5 КПК України, та з урахуванням положень ч. 4 ст. 46 КПК України про те, що захисник користується процесуальними правами обвинуваченого, захист якого він здійснює.

Повідомлення про ухвалений вирок опублікувати на офіційному веб-сайті суду, в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора, де і здійснювались публікації повісток про виклик обвинуваченого протягом всього судового розгляду.

Суддя ОСОБА_1